

Handleiding Online Professionaliseringsmodule: Vergoedingsregeling dyslexie in de praktijk

Maart 2020

**Dyslexie
Centraal**

Auteurs module: Anneleen Post, Ria Kleijnen, Maud van Druenen (verbonden aan Expertisecentrum Nederlands in samenwerking met Eduseries).

Ontwikkelaars handleiding: Expertisecentrum Nederlands - Evelien Krikhaar, Annelies van der Lee, Ria Kleijnen.

Met dank aan:

Theo Brands, Manon Groot Jebbink, Henk Karsmakers, Meta van der Meijden, Femke Peters, Debby Roefs, Adrie Verhoef en Boukje Toering.

Deze handleiding hoort bij de online professionaliseringsmodule *Vergoedingsregeling Dyslexie in de Praktijk* van het Stimuleringsprogramma Aanpak Dyslexie. In deze handleiding vindt u informatie over de inhoud en het gebruik van de module.

© 2020

Colofon

Deze handleiding is ontwikkeld in het kader van het Stimuleringsprogramma Aanpak Dyslexie door Evelien Krikhaar, Ria Kleijnen en Annelies van der Lee (Expertisecentrum Nederlands) .

Inhoud

Inleiding.....	5
Doel en positionering van de module	6
Werkwijze	7
Deel 1: Handleiding bij de module	9
Inleiding	9
Opbouw van de module	10
Tijdsinvestering	11
Literatuur bij deze module.....	11
Goede voorbeelden delen	11
Accreditatie van de module	11
Deel 2: De complete module	13
Inleiding	13
Voor wie?	13
Hoe gebruik je deze module?.....	14
Literatuur	14
Leerlingdossier Dyslexie	15
Betrokkenen bij de invulling van het leerlingdossier	15
Procedure Vergoedingsregeling	16
Werkopdracht 1 - De Doorverwijzing	17
Werkopdracht 2 - Beoordeling Leerlingdossier	18
Kwaliteit ondersteuningsniveaus	20
Vier ondersteuningsniveaus	20
Werkopdracht 1 - Uitvoering en kwaliteit ondersteuningsniveau 3	21
Werkopdracht 2 - Werkzame componenten ondersteuningsniveau 3	23
Werkopdracht 3 - Duurzame kwaliteitsverbetering door samenwerking	26
Afrondende werkopdracht	28

Inleiding

In dit document vindt u ten eerste een inleiding op de module, waarin het doel, de inhoud en de achtergrond toegelicht worden. In Deel 1 vindt u een handleiding voor de uitvoering van de module. In Deel 2 vindt u de complete tekst van de module zelf.

De gehele module is online te vinden. Hier vindt u ook de genoemde filmpjes. <https://dyslexiecentraal.nl/leren/lerende-professionals/vergoedingsregeling-dyslexie-de-praktijk>

Deze online professionaliseringsmodule 'Vergoedingsregeling dyslexie in de praktijk' is ontwikkeld in het kader van het Stimuleringsprogramma Aanpak Dyslexie. Het Stimuleringsprogramma kent een 10-punten aanpak, waar professionalisering er een van is. Om zoveel mogelijk mensen en een zo groot mogelijk effect te bereiken, is ervoor gekozen om online modules te ontwikkelen die in de eigen context / regio uitgevoerd kunnen worden. Daarbij wordt gebruik gemaakt van hedendaagse technologische middelen, waardoor deskundigheidsbevordering tijd- en plaats-onafhankelijk gerealiseerd kan worden. Het materiaal voor deze module (films, werkopdrachten, literatuur) is door het programma beschikbaar gemaakt via het digitale platform Dyslexie Centraal (www.dyslexiecentraal.nl), de uitvoering van de module ligt in handen van de initiatiefnemers voor de professionalisering. Dit kunnen scholen, bestuur- en beleidspartijen of opleidingen zijn, maar ook individuele deelnemers. De voorkeur gaat uit naar deskundigheidsbevordering in een interprofessionele setting. In dit document wordt de inhoud, het doel en het gebruik van de module beschreven. De initiatiefnemers bepalen zelf hoe en in welke fasering ze het materiaal inzetten: contactbijeenkomsten, online of blended (combinatie van contactbijeenkomsten en online leergroepen). Goede voorbeelden van uitgevoerde professionaliserings-trajecten en producten zullen indien mogelijk en na overleg geplaatst worden op Dyslexie Centraal.

Medewerkers van het Stimuleringsprogramma Aanpak Dyslexie en het Expertisecentrum Nederlands zijn bereid om mee te denken over de concrete vormgeving of inhoudelijke aanpak. Mail voor meer informatie naar: info@dyslexiecentraal.nl

Doel en positionering van de module

Nadat bij een vermoeden van dyslexie en in overleg met de ouders besloten is om gebruik te gaan maken van de vergoedingsregeling dyslexie (EED) vult de ib'er / leesspecialist van de school het [leerlingdossier](#)¹ in. De poortwachter toetst dit dossier op ontvankelijkheid en de dyslexiebehandelaar onderzoekt vervolgens of het vermoeden van dyslexie terecht is.

In de praktijk blijkt dat dit proces nog niet altijd soepel verloopt. Het doel van deze module is om in het kader van de vergoedingsregeling de samenwerking tussen onderwijs en dyslexiezorg te verbeteren en daarmee verbeterlagen te maken die ten goede komen aan de onderwijs- en zorgpraktijk. Hierbij valt te denken aan zaken als het verbeteren van de onderwijskwaliteit (met name ondersteuningsniveau 2 en 3), de daadwerkelijke interprofessionele afstemming in uitvoering en beleid en het voorkomen van onterechte doorverwijzingen naar de dyslexiezorg.

De online professionaliseringsmodule 'Vergoedingsregeling dyslexie in praktijk' biedt handvatten om de kwaliteit van procedures rond de vergoedingsregeling (verder) te verbeteren. Kwesties als vaststellen van hardnekkigheid, wat te doen bij twijfel en de samenwerking tussen onderwijs en zorg komen aan de orde. De module bevat gratis scholingsmateriaal dat in de eigen (interprofessionele) context ingezet kan worden. Het materiaal is ook geschikt voor opleidingen en individueel gebruik.

Deze module sluit naadloos aan bij de 'Handreiking Samenwerken bij EED' (te vinden op de website [Dyslexie Centraal](#)²) die in opdracht van de ministeries van OCW en VWS is ontwikkeld. De module kan daarom uitstekend worden gebruikt om in uw regio handen en voeten te geven aan de aanbevelingen in deze handreiking.

---

¹ <https://dyslexiecentraal.nl/doen/materialen/leerlingdossier-dyslexie>

² <https://dyslexiecentraal.nl/doen/materialen/handreiking-samenwerken-bij-ernstige-enkelvoudige-dyslexie>

Werkwijze

In de module komen concrete, soms lastige kwesties die in de praktijk voorkomen aan de orde. Voor de verschillende doelgroepen van de module zijn opdrachten geformuleerd, onderbouwd met tutorials en interviews van praktijkprofessionals die hun eigen werkwijze toelichten. In deze module zijn de volgende doelgroepen onderscheiden:

- intern begeleider (ib'er) / leesspecialist
- poortwachter (in dienst van SWV of gemeente)
- dyslexiebehandelaar

Bij voorkeur vindt professionalisering op basis van deze module gezamenlijk plaats in een interprofessionele setting, gecoördineerd door de initiatiefnemers. Deze module is tevens geschikt voor opleidingen en individueel gebruik.

Deel 1: Handleiding bij de module

Inleiding

Dit gedeelte van de handleiding is bedoeld voor diegenen die de module gaan coördineren. De coördinator maakt keuzes m.b.t. de doelgroep, de uitvoering (alle opdrachten of een selectie), in contactbijeenkomsten of blended, enzovoorts.

De module kan uitgevoerd / gevolgd worden in verschillende contexten:

- **Interprofessionele setting** (bij voorkeur): bijvoorbeeld overleg binnen ib-netwerken of gezamenlijk overleg van beleidsmedewerkers van gemeenten, schoolbesturen en/of samenwerkingsverbanden passend onderwijs. In deze interprofessionele setting is er een coördinator nodig die samen met de deelnemers bepaalt hoe de module wordt doorlopen. Zijn er bijvoorbeeld contactbijeenkomsten of wordt de module thuis of op de werkplek gevolgd.
- **Opleidingen**: bijvoorbeeld Master (Special) Educational Needs (S)EN, ib-opleiding, rt-opleiding, universitaire opleiding orthopedagogiek, interprofessionele minoren van hogescholen en universiteiten. Bij gebruik in opleidingen bepaalt de docent in overleg met de cursisten hoe de module wordt doorlopen. Hier zijn verschillende varianten mogelijk, al naargelang de opzet van de opleiding.
- **Kleine groep van gelijksoortige professionals of individueel**: bijvoorbeeld ib'ers onderling of poortwachters, behandelaars, beleidsmedewerkers. Ook kan de module individueel worden doorlopen als leermodule. De gebruikers bepalen zelf welke onderdelen ze doorlopen en op welke manier.

Opbouw van de module

De module is onderverdeeld in drie onderdelen met in totaal vijf werkopdrachten.

Onderdelen	Materialen en opdrachten
Leerlingdossier	Tutorial: Betrokkenen bij invulling leerlingdossier
Procedure vergoedingsregeling	Werkopdracht 1: De doorverwijzing <u>Tutorial:</u> De doorverwijzing <u>Interview:</u> Intern begeleider Werkopdracht 2: Beoordeling leerlingdossier <u>Interviews:</u> Poortwachters en behandelaars
Kwaliteit Ondersteuningsniveaus	Inleidende tutorial: Vier ondersteuningsniveaus Werkopdracht 1: Uitvoering en kwaliteit ondersteuningsniveau 3 <u>Interview:</u> Intern begeleider Werkopdracht 2: Werkzame componenten ondersteuningsniveau 3 <u>Tutorial:</u> Ondersteuningsniveau 3. Hoe organiseer je het? <u>Tutorial:</u> Ondersteuningsniveau 3. Inhoud <u>Interviews:</u> Intern begeleider, poortwachter, behandelaars Werkopdracht 3: Duurzame kwaliteitsverbetering door samenwerking <u>Interviews:</u> Intern begeleider, poortwachters, behandelaars
Afrondende werkopdracht	Maak een handzaam document / factsheet / mindmap over de procedure en inhoud / kwaliteit van vergoedingsregeling om te gebruiken in de eigen praktijksituatie / regio. Goede voorbeelden hiervan kunnen aangeleverd worden voor plaatsing op Dyslexie Centraal

Tijdsinvestering

Naar schatting zal voor het doorlopen van de totale module tenminste drie uur nodig zijn. Er kan ook gekozen worden voor het volgen van bepaalde onderdelen. De initiatiefnemers, coördinatoren of individuele gebruikers van de module maken daarin hun eigen keuze. De tijd die deze module vraagt is afhankelijk van de setting waarin deze wordt uitgevoerd én de tijd die er besteed wordt aan de discussie, besluitvorming en uitwerking. Verder zijn er vele keuzes te maken: de hele module (cursorisch) doorlopen, een of meerdere opdrachten maken tot uitsluitend de tutorials bekijken. Zie de tabel op de volgende pagina voor een overzicht van de tijdsinvestering per onderdeel.

Literatuur bij deze module

- Leerlingdossier Dyslexie
- Leidraad vergoedingsregeling dyslexie van onderwijs naar zorg
- Handreiking voor invulling van ondersteuningsniveau 2 en 3 bij een vermoeden van EED
- Samenwerken bij EED, Handreiking voor samenwerking tussen de gemeenten en het samenwerkingsverband passend onderwijs

Goede voorbeelden delen

In het kader van het Stimuleringsprogramma Aanpak Dyslexie willen we graag goede voorbeelden van werkwijzen uit de praktijk delen met anderen en via de website Dyslexie Centraal beschikbaar maken, ter inzage en inspiratie voor andere professionals in andere regio's.

Goede voorbeelden van trainingstrajecten, evenals uitgewerkte opdrachten die ook voor anderen geschikt zijn, en die u zou willen delen met anderen, kunt u sturen naar: info@dyslexiecentraal.nl

Accreditatie van de module

Zoals aangegeven is het modulemateriaal ontwikkeld in het kader van het Stimuleringsprogramma, en daarmee als gratis materiaal te gebruiken. Indien de module als een officieel (en betaald) professionaliseringstraject wordt ingezet, kunnen - onder bepaalde voorwaarden – accreditatiepunten worden

verleend. Er lopen aanvraagprocedures voor zowel onderwijs (lerarenportfolio, beroepsverenigingen) en zorg (SKJ, beroepsverenigingen).

Voor informatie over accreditatie of andere vragen met betrekking tot het inzetten van deze module kunt u een mail sturen naar: info@dyslexiecentraal.nl

Tijdinvestering		
Algemene introductie		
Leerlingdossier	Doornemen formulier Leerlingdossier	*
	Bekijken tutorial (4'04") Korte bespreking (5 min)	10 min
Procedure	Doornemen Leidraad vergoedingsregeling dyslexie van onderwijs naar zorg	*
De doorverwijzing	Bekijken tutorial (5'16") Bekijken praktijkvideo (1'09") Opdracht uitvoeren (15 min)	20 min
Beoordeling dossier	Bekijken praktijkvideo's (1'34", 1'01", 1'20") Opdracht uitvoeren +/- 15 min	20 min
Kwaliteit	Doornemen Handreiking voor de invulling van ondersteuningsniveau 2 en 3	*
Uitvoering en kwaliteit van de ondersteuningsniveaus	Bekijken tutorial: (4'32"). Bekijken praktijkvideo (3'23") Opdracht uitvoeren (15 min)	20 min
Werkzame componenten	Bekijken tutorials (3'02", 5'28") Bekijken praktijkvideo's (2'58", 3'48", 1'37") Opdracht uitvoeren (15 min)	30 min
Duurzame kwaliteitsverbetering en samenwerking	Bekijken praktijkvideo's (3'55", 1'41", 2'38" 2,34") Opdracht uitvoeren: 30 minuten	40 min
Afrondende opdracht	Opstellen Handzaam document	60 min

* De tijd hiervoor is afhankelijk van de wijze waarop dit wordt aangepakt en de mate van bekendheid met de documenten.

Totaal: ongeveer 3 uur (minimale variant)

Deel 2: De complete module

In dit hoofdstuk staat de letterlijke tekst van de module, zoals die ook in de online omgeving staat. Trainers / opleiders / initiatiefnemers hebben hiermee een overzicht van de inhoud en daarbij behorende werkopdrachten. Op basis hiervan kunnen zij specifieke keuzes maken voor en met de doelgroep die de module gaat volgen.

Alle filmpjes zijn te vinden op de website van de [professionaliseringsmodule](#)³.

Inleiding

Deze professionaliseringsmodule is bedoeld om vat te krijgen op veel voorkomende vragen en kwesties rond de vergoedingsregeling dyslexie. Denk aan het vaststellen van hardnekkigheid, wat te doen bij twijfel en de samenwerking tussen onderwijs en zorg.

Deze module biedt handvatten om de kwaliteit van procedures rond de vergoedingsregeling (verder) te verbeteren. Dit gebeurt aan de hand van situaties en werkwijzen uit de praktijk. Samenwerking tussen alle betrokken partijen is daarbij het uitgangspunt.

Voor wie?

Tactisch niveau binnen de onderwijszorgketen:

Op het tactische niveau bevinden zich diegenen die verantwoordelijk zijn voor het goed uitvoeren van de vergoedingsregeling.

IB'er / Leesspecialist

vult de documenten in en onderbouwt het vermoeden van dyslexie

Poortwachter

beoordeelt of aan de criteria voor doorverwijzing is voldaan

Behandelaar

gebruikt de gegevens als beginsituatie voor het diagnostisch proces

---

³ <https://dyslexiecentraal.nl/leren/lerende-professionals/vergoedingsregeling-dyslexie-de-praktijk>

Hoe gebruik je deze module?

Bij voorkeur gezamenlijk in een interprofessionele setting.

Bijvoorbeeld overleg binnen ib-netwerken of gezamenlijk overleg van beleidsmedewerkers van gemeenten, schoolbesturen en/of samenwerkingsverbanden passend onderwijs.

Geschikt voor opleidingen.

Bijvoorbeeld Master (Special) Educational Needs (S)EN, ib-opleiding, rt-opleiding, universitaire opleiding orthopedagogiek, interprofessionele minoren van hogescholen en universiteiten.

Individueel of in kleine groep gelijksoortige professionals.

Bijvoorbeeld ib'ers onderling of poortwachters, behandelaars, beleidsmedewerkers.

Literatuur

In het kader van het Stimuleringsprogramma Aanpak Dyslexie zijn door het Expertisecentrum Nederlands en het NKD – in samenwerking met wetenschap en praktijk – een drietal documenten ontwikkeld. Met deze documenten willen we de onderlinge afstemming tussen betrokkenen uit het onderwijs, zorgaanbieders, gemeenten en poortwachters in het kader van de vergoedingsregeling dyslexie versterken. In deze professionaliseringsmodule belichten we de verschillende thema's die in deze documenten besproken worden.

Op de webpagina kunt u de volgende bestanden downloaden:

- Leerlingdossier Dyslexie
- Leidraad vergoedingsregeling dyslexie van onderwijs naar zorg
- Handreiking voor invulling van ondersteuningsniveau 2 en 3 bij een vermoeden van EED

Leerlingdossier Dyslexie

Om te bepalen of een leerling in aanmerking komt voor vergoede diagnostiek in het kader van de vergoedingsregeling dyslexie, is uitgebreide schoolinformatie nodig. Een goed ingevuld leerlingdossier levert de benodigde argumentatie om een vermoeden van dyslexie op grond van achterstand en hardnekkigheid te onderbouwen. Wat komt er allemaal kijken bij deze onderbouwing?

Betrokkenen bij de invulling van het leerlingdossier

Bekijk de video-uitleg door orthopedagoog Maud van Druenen over de taken van het onderwijs, de gemeenten en de zorgaanbieders binnen de vergoedingsregeling.

Video: Vergoedingsregeling dyslexie. Welke taken hebben de betrokkenen?

TIP: Wanneer er sprake is van een bijeenkomst, dan bekijken alle aanwezigen deze video vooraf.

Procedure Vergoedingsregeling

Als er sprake is van een ernstige achterstand die – ook na herhaalde interventies – blijft bestaan, behoort verwijzing naar gespecialiseerde diagnostiek tot de mogelijkheden. De 'Leidraad vergoedingsregeling dyslexie van onderwijs naar zorg: doorverwijzing bij een vermoeden van dyslexie' beschrijft het proces dat doorlopen wordt van een vermoeden van ernstige, enkelvoudige dyslexie tot diagnostiek en behandeling. Wat komt er allemaal kijken bij doorverwijzing en welke praktijkvragen doen zich voor?

De 'Handreiking voor de invulling van ondersteuningsniveau 2 en 3 bij het vermoeden van Ernstige Enkelvoudige Dyslexie' geeft een concrete uitwerking van de manier waarop een school begeleiding op ondersteuningsniveau 3 kan vormgeven om dit vermoeden te kunnen onderbouwen. Hoe kun je met deze handreiking aan de slag?

Bij dit onderdeel horen de volgende werkopdrachten:

1. De Doorverwijzing
2. Beoordeling Leerlingdossier

Werkopdracht 1 - De Doorverwijzing

Bekijk de volgende twee videofragmenten.

Video: Procedure doorverwijzing binnen de vergoedingsregeling. Hoe ziet de doorverwijzing eruit?

Orthopedagoog Maud van Druenen geeft uitleg over het hoe en wat bij de doorverwijzing naar de dyslexiezorg.

Video: Interview intern begeleider

Intern begeleider Meta van der Meijden geeft uitleg over haar werkwijze. Zij gaat onder meer in op goed onderwijs, data-analyse, hoofd- en tussenmetingen en de uitvoering van ondersteuningsniveau 3 buiten de groep.

Werkopdracht bij de video's

IB'er / Leesspecialist	Vergelijk de werkwijze van de ib'er met de inhoud van de tutorial. • In hoeverre sluit de werkwijze van de ib'er aan op de werkwijze zoals geschetst in de tutorial? • Welke overeenkomsten zie je? • Wat ontbreekt nog?
Poortwachter	• Biedt de door de ib'er geschetste werkwijze voldoende informatie om de ernst en de hardnekkigheid te beoordelen, en daarmee ook het leerlingdossier? • Welke aanvullende informatie heb je nog nodig?
Behandelaar	• Biedt de door de ib'er geschetste werkwijze voldoende aanknopingspunten voor toetsing van het vermoeden van dyslexie en diagnostisch onderzoek? • Welke aanvullende informatie heb je nog nodig?

Werkopdracht 2 - Beoordeling Leerlingdossier

Bekijk de volgende drie videofragmenten.

Video: Interview poortwachter

Manon Groot Jebbink - poortwachter vanuit SWV Deventer

Video: Interview behandelaars

Adrie Verhoef en Henk Karsmakers - behandelaren Affect

Video: Interview poortwachters

Debby Roefs en Femke Peters - poortwachters SWV de Meierij - PO in opdracht van gemeenten

Werkopdracht bij de video's

IB'er / Leesspecialist	De poortwachter en behandelaren vertellen hoe zij het leerlingdossier beoordelen en wat zij doen bij twijfel. Maak voor jezelf aantekeningen over waar zij op letten. • Mocht er met deze 'bril' gekeken worden naar het leerlingdossier dat jij opstelt, waaraan voldoet het dossier al wel en welke onderdelen verdienen nog aandacht? • Wat is jouw ervaring met 'twijfelgevallen'? Als er nadere onderbouwing wordt gevraagd, hoe ga je dan te werk?
Poortwachter	Collega-poortwachters en behandelaren vertellen hoe ze leerlingdossiers beoordelen en wat ze doen bij twijfel. Maak voor jezelf aantekeningen over waar zij op letten. • Bespreek / benoem aspecten van collega-poortwachters die je zelf ook zo doet. Wat is nieuw of zou je zelf ook willen hanteren? • Hoe handel jij bij twijfelgevallen? Hoe verkrijg je nadere onderbouwing als dat nodig is?
Behandelaar	Collega-behandelaren en poortwachters vertellen hoe ze leerlingdossiers beoordelen en wat ze doen bij twijfel. Maak voor jezelf aantekeningen over waar zij op letten.

	• Bespreek / benoem aspecten van collega-behandelaren die je zelf ook zo doet. Wat is nieuw of zou je zelf ook willen hanteren? • Hoe handel jij bij twijfelgevallen? Hoe verkrijg je nadere onderbouwing als dat nodig is?

Kwaliteit ondersteuningsniveaus

Hardnekkigheid en achterstand zijn de belangrijkste criteria voor een vermoeden van dyslexie. Maar welke ondersteuning een school moet bieden op ondersteuningsniveau 3 en op welke manier, als basis voor uitspraken over de hardnekkigheid van lees- / spellingproblemen bij leerlingen, is soms lastig te bepalen.

De 'Handreiking voor de invulling van ondersteuningsniveau 2 en 3 bij het vermoeden van Ernstige Enkelvoudige Dyslexie' geeft een concrete uitwerking van de manier waarop een school begeleiding op ondersteuningsniveau 3 kan vormgeven om dit vermoeden te kunnen onderbouwen. Hoe kun je met deze handreiking aan de slag?

Vier ondersteuningsniveaus

Bekijk de video-uitleg door orthopedagoog Maud van Druenen over de vier ondersteuningsniveaus.

Video: Onderwijscontinuüm. De vier ondersteuningsniveaus.

Bij dit onderdeel horen de volgende werkopdrachten:

1. Uitvoering en kwaliteit ondersteuningsniveau 3
2. Werkzame componenten ondersteuningsniveau 3
3. Duurzame kwaliteitsverbetering door samenwerking

Werkopdracht 1 - Uitvoering en kwaliteit ondersteuningsniveau 3

Centrale vragen bij de uitvoering en de kwaliteit van ondersteuningsniveau 3:

1. Wie voeren uit en hoe vindt onderlinge afstemming plaats?
2. Worden evidence- en/of practice based methodieken ingezet?
3. Op welke manier worden ict-(hulp)middelen ingezet?
4. Is de duur van de extra ondersteuning 2 x 10 à 12 effectieve weken?

Bekijk de toelichting door Meta van der Meijden (ib'er) op ondersteuningsniveau 3 aan de hand van deze vier vragen.

Video: Interview intern begeleider

Intern begeleider Meta van der Meijden geeft uitleg over de manier hoe binnen het unit-onderwijs op haar school uitvoering wordt gegeven aan ondersteuningsniveau 3, en welke methoden zij gebruiken. Tevens komt de inzet van ict-middelen aan de orde.

Werkopdracht bij de video

IB'er / Leesspecialist	De ib'er biedt een inkijkje in haar werkwijze op zorgniveau 3. Dit is uiteraard niet uitputtend. • Bespreek de werkwijze van de ib'er in relatie tot je eigen werkwijze op ondersteuningsniveau 3. Neem de vier bovenstaande punten als leidraad. • Maak een eigen – voorlopige – inschatting van de kwaliteit van je eigen inzet op ondersteuningsniveau 3 (10-puntsschaal) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 1 = nog niets van de gewenste situatie aanwezig 10 = gewenste situatie • Bespreek met elkaar waar het gegeven cijfer voor staat: Wat is er al? Wat verdient nog aandacht?
Poortwachter	Biedt de door de ib'er geschetste werkwijze voldoende onderbouwing om het onderdeel hardnekkigheid te beoordelen? Neem de vier hiervoor genoemde punten daarbij als leidraad.

	- In hoeverre acht je jezelf in staat om de kwaliteit van ondersteuningsniveau 3 op waarde te schatten? (10-puntsschaal) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 1 = nog niets van de gewenste situatie aanwezig 10 = gewenste situatie - Bespreek met elkaar waar het gegeven cijfer voor staat: Wat lukt al goed? Wat heb je nodig om dit goed te kunnen doen?
Behandelaar	- Biedt de door de ib'er geschetste werkwijze voldoende aanknopingspunten voor het beschrijven van de kwaliteit van 'de hulp die tot nu toe is geboden' als onderdeel van het diagnostisch onderzoek naar dyslexie? (10-puntsschaal) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 1 = nog niets van de gewenste situatie aanwezig 10 = gewenste situatie - Bespreek met elkaar waar het gegeven cijfer voor staat: Welke informatie krijg je? Wat heb je nodig om dit goed te kunnen doen?

Werkopdracht 2 - Werkzame componenten ondersteuningsniveau 3

Bekijk de video's over ondersteuningsniveau 3.

Video: Ondersteuningsniveau 3. Hoe organiseer je het?
Maud van Druenen - orthopedagoog

Video: Ondersteuningsniveau 3. Inhoud
Maud van Druenen - orthopedagoog

Bekijk onderstaande video's van de ib'er, poortwachter en behandelaren over het gebruik van de 'Handreiking' en de daarin vermelde werkzame componenten (zie pagina 9, paragraaf 3 van de 'Handreiking'):

Werkzame componenten voor ondersteuning op niveau 2 & 3

- Taakgericht
- Systematisch
- Expliciet
- Herhaling
- Fonologisch georiënteerd
- Oefenen
- Eerst goed, dan snel
- Aandacht voor woordstructuur
- Aandacht voor motivatie
- Gerichte feedback
- Generalisatie

Video: **Interview intern begeleider**
Meta van der Meijden - intern begeleider Het Molenven

Video: **Interview poortwachter**
Manon Groot Jebbink - poortwachter vanuit SWV Deventer

Video: **Interview behandelaren**
Adrie Verhoef en Henk Karsmakers - behandelaren Affect

Werkopdracht bij de video's

IB'er / Leesspecialist	De 'Handreiking' beschrijft de concrete, inhoudelijke invulling van ondersteuningsniveau 3. • Is de 'Handreiking' voor jou in de praktijk behulpzaam bij het maken van beredeneerde keuzes met betrekking tot: a) de inhoud en uitvoering van de interventies op ondersteuningsniveau 3? b) het beschrijven en evalueren (meten) van de interventies in het handelings- / groepsplan? • In hoeverre maak je gebruik van de werkzame componenten om beredeneerde keuzes te maken met betrekking tot: a) het onderbouwen en beschrijven van de hardnekkigheid en het vermoeden van dyslexie? b) het samenstellen van het leerlingdossier? • Waar ben je tevreden over? Wat zou je bij een volgende leerling / leerlingdossier anders / beter doen?
Poortwachter	De 'Handreiking' beschrijft de concrete, inhoudelijke invulling van ondersteuningsniveau 2 en 3 binnen het proces dat doorlopen wordt van een vermoeden van ernstige, enkelvoudige dyslexie (EED) tot diagnostiek en behandeling. • Is de 'Handreiking' voor jou in de praktijk behulpzaam bij de toetsing van wat er in het leerlingdossier beschreven staat over: a) de inhoud en uitvoering van de interventies op ondersteuningsniveau 3? b) het aangeleverde handelings- / groepsplan? • Ga bij een concreet leerlingdossier na in hoeverre je de werkzame componenten meeneemt bij het beoordelen van: - de onderbouwing van de hardnekkigheid - het vermoeden van dyslexie • Wat maakt het voor jou eenvoudig of moeilijk om een juiste inschatting te maken of een leerlingdossier dóór kan, of niet? • Waar ben je tevreden over? Wat kun je bij een volgende aangemelde leerling doen om een betrouwbaardere inschatting te krijgen van de juistheid van de doorverwijzing?

Behandelaar	De 'Handreiking' beschrijft de concrete, inhoudelijke invulling van ondersteuningsniveau 2 en 3 binnen het proces dat doorlopen wordt van een vermoeden van ernstige, enkelvoudige dyslexie (EED) tot diagnostiek en behandeling. • Is de 'Handreiking' voor jou in de praktijk behulpzaam bij het op waarde schatten van: a) de inhoud en uitvoering van de interventies op ondersteuningsniveau 3? b) het aangeleverde handelings- / groepsplan? • Ga bij een aangemelde leerling – op basis van de werkzame componenten – na: a) of je de kwaliteit van de ondersteuning op niveau 3 voldoende acht en waar je dat op baseert b) wat het eenvoudig of moeilijk maakt om een juiste inschatting te maken van de kwaliteit van niveau 3 c) hoe je je waardering van de kwaliteit meeneemt en 'weegt' in het kader van het diagnostisch onderzoek • Waar ben je tevreden over? • Wat kun je bij een volgende aangemelde leerling doen om de kwaliteit van de ondersteuning op niveau 3 betrouwbaarder te wegen en daarmee de beginsituatie voor je diagnostisch onderzoek te verbeteren?

Werkopdracht 3 - Duurzame kwaliteitsverbetering door samenwerking

Bekijk onderstaande video's van de ib'er, poortwachters en behandelaren over de aanpak en oplossingen die worden ingezet om ervoor te zorgen dat alleen die leerlingen doorverwezen worden naar de zorg, die dat ook daadwerkelijk nodig hebben. Samenwerking tussen onderwijs en zorg is hierbij van cruciaal belang.

Video: Interview intern begeleider

Meta van der Meijden - intern begeleider Het Molenven

Video: Interview poortwachter

Manon Groot Jebbink - poortwachter vanuit SWV Deventer

Video: Interview behandelaars

Adrie Verhoef en Henk Karsmakers - behandelaren Affect

Video: Interview poortwachters

Debby Roefs en Femke Peters - poortwachters SWV de Meierij-PO in opdracht van gemeenten

Laatste deel: Theo Brands, beleidsmedewerker SWV

Werkopdracht bij de video's

IB'er / Leesspecialist	Alle video's bekijken en bespreken hoe de invulling van ondersteuningsniveau 3 verbeterd kan worden. • Wat herken je daarin als je dit vergelijkt met je eigen situatie? • Welke kansen zie je om de kwaliteit van jullie eigen aanpak op school te verbeteren? Samenwerking tussen onderwijs en zorg: • Hoe verloopt de samenwerking tussen onderwijs en zorg bij jou? • Waar ben je tevreden over? • Hoe zou dit beter kunnen en wat vraagt dat dan van jou?
Poortwachter	Alle video's bekijken en bespreken hoe de uitvoering en beoordeling van ondersteuningsniveau 3 verbeterd kan worden. • Wat spreekt jou hierin aan?

	• Welke kansen en belemmeringen zie je voor jezelf om je eigen aanpak te verbeteren? Samenwerking tussen onderwijs en zorg: • Hoe verloopt de samenwerking tussen onderwijs en zorg bij jou? • Waar ben je tevreden over? • Hoe zou dit beter kunnen en wat vraagt dat dan van jou?
Behandelaar	Alle video's bekijken en bespreken hoe de uitvoering en beoordeling van ondersteuningsniveau 3 verbeterd kan worden. • Wat spreekt jou hierin aan? • Welke kansen en belemmeringen zie je voor jezelf om hieraan een inhoudelijke bijdrage te leveren? Samenwerking tussen onderwijs en zorg: • Hoe verloopt de samenwerking tussen onderwijs en zorg bij jou? • De behandelaren spreken over een pilot, waarbij behandelaren en onderwijs samen optrekken. Wat vind je hiervan? • Waar ben je tevreden over? • Hoe zou dit beter kunnen en wat vraagt dat dan van jou?

Afrondende werkopdracht

Maak een mindmap / schema / factsheet waarin je voor je eigen praktijksituatie en regio procedure en inhoud beschrijft met betrekking tot:

- Leerlingdossier en de doorverwijzing
- Kwaliteit van ondersteuningsniveau 3
- Samenwerking tussen onderwijs en zorg

Maak een handzaam document, dat je in de praktijk kunt gebruiken, bijvoorbeeld bij besprekingen over de vergoedingsregeling, casuïstiek, schoolontwikkeling, regionale netwerken:

- Geef in **groen** aan wat je al doet en wil behouden.
- Geef in **rood** aan wat je (naar aanleiding van deze verdieping) wil toevoegen of ontwikkelen.
- Voeg een tijdpad toe, waarin dit wordt gerealiseerd en door wie.

TIP: Bij voorkeur maak je dit document gezamenlijk in een professionele setting van ib'ers / leesspecialisten, poortwachter en behandelaren.

Je houdt rekening met de 'couleur locale' en laat vooral zien welke oplossingen jullie al gevonden hebben.

Stuur het resultaat naar het Stimuleringsprogramma (info@dyslexiecentraal.nl). .
Indien passend plaatsen we het resultaat - in onderling overleg - als Goed
Voorbeeld op Dyslexie Centraal.